

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " 2 " "
15 " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

„Hujskanja ni ne konca ne kraja.“

Taafejevo ministerstvo ima hude dni. Raz-
vajeno dunajsko judovstvo in ustavaštvo pod
vodstvom titana Herbsta naskaka z vso silo
Taafejevo še ne popolnoma vtrjeno trdnjavo,
da bi samo prišlo zopet do prejšnje moči in
veljave. Strast je že tako slepa, da zdaj svo-
jih sebičnih namenov kar več ne skrivajo, am-
pak naravnost in očitno povedo, da bodo, ako
še kedaj pridejo na krmilo, ravnali s Slovani
in drugimi svojimi nasprotniki tako, da bodo
te popolnoma vničili, sebe pa kar le moč vtr-
dili, da jih ne bo mogel nihče več vreči.

Zanimivo je pri tem to, da so v boji zoper
Taafejevo ministerstvo vsi nemški listi edini,
ker po večem svojo krmo dobivajo od judov-
skih bogatinov. Zato se nam zdi članek zad-
njih „Novic“ prav priličen, naj bo toraj tu po-
natisnjen. „Novice“ namreč pišejo:

„Z državnega zbora so prišli ustavoverci
popolnoma pobiti, spoznali so, da tam je zdaj
njihovemu gospodstvu popolnoma odklenalo,
ker se jim še njih stara praktila „divide et
impera“ ni posrečila. Skušali so namreč raz-
dreti avtonomistično stranko s tem, da so po-
sebnost Poljake hujskali proti Čehom in drugim
Slovanom, pa je bilo vse zastoj, avtonomistov
trdne rajde niso mogli razdreti.

Kar pa v zbornici, v parlamentu niso mogli
doseči, tega so se zdaj lotili s tem večjo silo
zunaj parlamenta. Da bi spravedljivo minister-
stvo Taafejevo prekucnili, hujskajo zdaj

nemški narod zoper Taafeja na take načine,
da do zdaj kaj takega nikjer se ni bilo in se
nikakor ne dá popisati. To je hinavstvo, da
mu ga ni para.

Mesece že natolcujejo in napadajo mini-
sterstvo in sedanjo večino državnega zbora,
strašijo nemško prebivalstvo z najhujšimi ne-
varnostmi in ne izpusté nobene poskušnje ka-
liti mir med avstrijskim prebivalstvom.

Najhujši v tem je njihov časnik „N. Fr.
Presse“. Ta je drznila se očitati Hohenwartu
da je zmernost, katero on hvali, pač res lepa
čednost, da je pa pokazal ni on, marveč usta-
vaška stranka! To je kakor pri norcih, ki se
na glavo postavljajo. Ali ni to basen o volku,
ki je dolžil jagnje, da mu, ko pije spodej, vodo
kač?

Ta nesramni judovski list gré še dalje, v
svoji predrznosti kar naravnost pravi: „Av-
strija bo ali nemška, ali je pa sploh
ne bo!“ Ali je mogoče kaj strankarsko ošab-
nejega, druge narode huje zasramovajočega
misli? Kdaj li je kdo iz sedanje večine dr-
žavnega zbora rekel: „Avstrija bo slovan-
ska, ali je pa ne bo?“ Ni li marveč ta večina
kazala o vsaki priliki najresničnejšega spošto-
vanja pravic nemštva? Niso li naši poslanci
zadovoljni bili z najskromnejšimi predlogi in
resolucijami, le da bi najabotnejših predsodkov
Nemcev ne žalili, le da bi dokazali, da mi
nočemo centralizirati Nemcev in ne namera-
vamo Avstrije poslovaniti, toraj nikakor ne

pravimo, da cesarstvo nima biti, če ni slo-
vansko.

Pa ni čuda, če judovski listi tako hujs-
kajo, saj je „bog“ te stranke, dr. Herbst,
jim najlepši izgled. Ta pogoreli vodja ustava-
kov je ves raz sebe. Že pri banketu na Du-
naji, predno so njegovi pristaši razšli se, je
rekel: „Iz tega zborovanja bomo vzeli seboj
nauk, da nam bo v prihodnje misliti na se.“
K tem besedam pridá „Grazer Volksblatt“ prav
resnično tako-le opombo: „Mar v dvajsetih
letih svojega gospodstva niste mislili na se?
Kdo pa je vstvaril one ustavaške razmere,
ki so po vaših mislih za vse večne čase brez
vašega dovoljenja nespremenljive? Kdo je sko-
val volilne rede, po katerih je na pr. čisto
slovenska Kranjska dobila nemško večino
v deželnem zboru? Kdo je „krahajem“ metal
milijone? Kdo je mislil več dobička imeti od
povišanja plač uradnikov, ko se je birokracija
poliberalnila? Kdo je skazil šole po Českem
in Moravskem tako, da so se o njih v držav-
nem zboru res lepe reči slišale? Ali ne sedi
v vsaki vrsti na leviči že skoro po eden, ki
ima od ministerske pokojnine lep priboljšek
svojih dohodkov? Kdo li je ongalil s „chabru-
som“ in pri tem ne segal ravno v svoj žep?

Iz vsega tega je videti, da gre tem ljudem
le za to, da bi Slovanom v Avstriji vzeli dr-
žavlansko pravico. Drugače bi si ne upali
kričati in postaviti pravila: da bo Avstrija
nemška ali pa je ne bo. Kako li se more reči,

Naši naslovi.

Tako se glasi napis sledečemu kratkočas-
nemu podlistku v zagrebškem „Obzor-u“.

Kdo izmed nas se še nikoli ni nahajal v
zadregi, ko je imel priti h kakemu velikemu
gospodu, pa mu ni vedel pravega naslova!
Lahko je to Črnogorcem in Tirolcem. Njim je
vsakdo „braća“ ali „Bruder“, ali, ker človek
živi v tako prosvetljenem društvu, kakor mi,
ne sme puščati v nemar društvenega reda in
uljudnosti.

Francozi so postopali modro. Oni so si za
nas izmislili zakonik, po katerem smo dolžni
med seboj občeovati; ali za prve besede, s kte-
rimi se dva, ki se srečata, pozdravita, pustili
so prazno mesto. Pa vendar je mnogo odvisno
od teh prvih besedi. Večkrat so one začetek
srčnega prijateljstva, večkrat ljutega sovraštva.
Poskusite samo grofa titulirati z baronom in
smrtno ste ga ranili, nasproti ste baronu iz-
vabili ljubeznjiv posmeh, nazvavši ga z gro-
fom, ker baroni prav dobro čutijo, da se še le
pri grofu začneja človek.

Francozi, ki so nas v tem obziru posta-
vili v zadrego, izvlekli so sebe iz nje prav lu-
kavo in modro. Oni vse, kar je moškega, ime-
nujejo na kratko „monsieur“ in kar je žen-

skega „madame.“ To je prosto in spretno, ali
tako se more postopati samo v Francoski.
Francozi si izmišljajo mode, pa vendar se no-
sijo na Francoskem veliko prostee, kakor v
pomodnih provincijah, na Nemškem, posebno
pa v Avstriji.

Ah, naša draga Hrvatska porodila je po-
leg svoje posestrime Madjarske morda naj-
lepše naslove. G. Kuhač dokazuje v „Viencu“,
da so Hrvatje rojeni glasbarji, mi bi mogli
dokazati, da so Hrvatje mojstri v kovanju na-
slorov.

De-te, kdo bi pač vse naštel!

Hrvatsko naslovje podobno je lestvi s sto
klini, ki se začne z gospod, pa se še ni kon-
čala s prevzvišenim. Povejte po pravici, ali je
še kak naslov nad tem naslovom? Prevzvišeni!
Prav za prav bi to imel biti samo gospod Bog
in njegovi sveti izvoljeni. Prevzvišeni bi se ne
smeli dotikati zemlje, pa vendar mora kot mi-
nister, ban ali nadškof gaziti zemeljsko blato.

Uzoriti (kardinal) stoji nam na vadnim lju-
dem bliže, ker mu naslov kaže, da je uzor in
komu pa hoče biti uzor, ako ne nam, ki smo
prikovani na zemljo? Uzoriti ni kakor pre-
vzvišeni stvor nedosežnih sfer.

Presvitli kaže, da je tako sijajno bitje,

da ga sme človek samo skoz črne očali gle-
dati, kakor n. pr. solnce, kar se večkrat zgodi.

Ako je presvitli solnce, svitli imel bi do-
sledno biti luna, toda ker je pri nas večkrat
dosti nereda, zgodi se, da je svitli solnce, pre-
svitli pa luna. Tako se n. pr. banu reče svitli,
odsekovemu predstojniku pa presvitli.

Kdor na take razlike ne pazi, lahko se
mu dogodi, kakor nam, ki smo lani poslali
„Obzor“ na vladiko G. v Pakrac pod naslovom:
presvitlemu gospodu. Nekega dne se pa vrne
„Obzor“ in pod adresno je stalo napisano:
„vrača se nazaj radi nepristojnega naslova.“
Potem smo še le spoznali, da je vladika pre-
vzvišeni in da se mu vsled tega „Obzor“ mora
še enkrat poslati.

Velemožni ali velemogočen zaznamuje člo-
veka, ki ima veliko vlast in krepko roko. Ve-
lemožni ne bi smeli jemati v roke metuljev in
krhkih bitij, da jih ne razdrobe. Velemožni se
glasi skoraj kakor paša, to je samo jedna
stopnja pod vsemožnim in vsemogočen je Bog.

Pri nas je velemožen: načelnik, rektor
vseučilišča in vladni svetnik.

Z velemožnim se vjema veleučeni.

Kakor se navadno pravi po novinah za
gledišče, da je bilo polno v vseh prostorih,
tako se lahko reče za veleučenega, da ima

da Avstrija mora biti nemška, ker že statistika kaže, da po večem res ni nemška! Bodo li Slovane utajili, prezrli, zatrli? Kdo ima moč za to? Ustavaška politika sile je potlačena, po osemnajstletnem obupnem napenjanju morala je pobrati kopita. Nazaj na svoje mesto ne more več priti, uprli bi se jej Čehi in Poljaki Rumunci in Slovenci in celó velik del nemškega prebivalstva; vsi ti bi glasno in z vso silo protestirali zoper tako politiko sile, ki tudi cesarju gotovo ne bi bila več po volji.

Zakaj se dunajsko časnikarstvo, ki je po večem v judovskih rokah in skoro brez izjeme služno judovskemu bogastvu, poganja za to politiko sile, to je pač preveč jasno. Al blagor države in blagor cesarske hiše (dinastije) — to je vse drugačno in večje veljave, nego samogoltni nameni tistih ljudi, katerim dunajsko časnikarstvo služi in upije zá-nje. Nemštvo jim je le grm, za katerim skrivajo vse drugačne svoje naklepe. To se godi neverjetno nesramno, in v zgodovini res ni kaj enacega, namreč da se nekaj v pisanji izurjenih ljudi, ki so vsi judje in še večidel poljski ali ogerski judje, nam nasproti postavlja kot brambovce nemštva, na naši strani pa so pravi, čisti Nemci in veliko zastopnikov najplemenitejših nemških rodov. Prejšnja ministerstva so to „judovstvo v politiki“ skrbno odgojila, zdaj se pa ta svojat boji, da bi ne minuli dnevi njene žetve in molzenja narodov, zato tak krik, tako plat zvonjenje, tako hujskanje nemških narodov, zoper Taaffeja in večino državnega zbora. In s temi ljudmi v ozki zvezi so dr. Herbst in njegovi pajdaši.

Mi pa — in vsak pošten Avstrijec — upamo, da se bo tudi to poglelo kakor pôk kanon le s smodnikom nabitih brez vse škode za Taaffeja in njegovo spravedljivo ministerstvo.

„Quousque tandem?“ — naj bi zagrmel minister Taaffe, ki uživa zaupanje cesarjevo, pa bo konec hujskanju“.

Slovenske učne knjige.

Prošnja do slovenske Matice.

Zares zoperno in razžalivo za nas je roganje nemškutarskih listov, da mi Slovenci nimamo učnih knjig, in da je zavolj tega podučevanje v slovenščini nemogoče. Dokler nismo

imeli upanja do slovenskih šol, nismo hoteli stroškov napravljati si z izdavanjem slovenskih učnih knjig; zdaj se pa vidi, da smo v tem napak ravnali; ko bi mi imeli že vse učne knjige za srednje šole, ne bi nam bilo treba zdaj tega očitanja poslušati in tudi ravnopravnost našega jezika bi se prej izvesti zamogla. Vemo pač, da imamo že precej šolskih knjig; vendar moremo zdaj skrbeti za to, da si omislimo vse učne knjige za srednje šole. To stane se ve da denar. Kdo naj pomore?

Mi imamo v mislih tri faktorje: prvič vlado, ki skrbi tudi za nemške učne knjige in bi morala tedaj tudi za naše; drugič slovensko Matico, ki bo morala v ta namen nekaj žrtvovati, če drugače ne gre; tretjič pa kranjski deželni zbor, in druge deželne zbore, kjer prebivajo Slovenci, štajarskega, koroškega, goriškega, tržaškega in isterskega. Ti trije faktorji naj bi se sporazumeli o izdaji slovenskih učnih knjig! Rešitev te zadeve postala je času primerna in se ne sme dalje odlašati. Kdo naj stvar v roke vzame? Mi mislimo, naj stopi slovenska Matica v dogovore z vlado.

Krivično bi bilo zahtevati od Slovencev, naj si učna sredstva sami plačujejo, ko vendar enako drugim davke plačujejo in je naučni budget tudi iz slovenskih davkov plačan. Zato ne more Matica vseh stroškov nositi; pa to bi utegnilo tudi brezuspešno biti, ker bi znalo naučno ministerstvo zavreči po Matici izdane knjige in potem bi bila žrtev zastonj. Zato je neobhodno potrebno, da se izdajanje šolskih knjig godi z vednostjo in sodelovanjem vlade, oziroma naučnega ministerstva.

Od vseh obetanih koncesij nismo še drugega dobili, ko uvedenje slovenščine za veronauk v ženski pripravnici. In še za to malo drobtinico so se šli oficijozni precej zagovarjati v listih, češ, da to ni tako hudo, in da sicer ostane vse nemško. To je slaba tolažba za nas, in sploh ne vemo, kaj to Nemce briga, kako se pri nas podučuje, in čemu je treba toliko izgovorov za pravično reč! Zakaj se vlada boji, dati nam precej in celo ravnopravnost? Enkrat mora za to čas priti, naj nemški purgarji vpijejo, kolikor hočejo; če se pa vlada teh boji in si ne upa pravici prostora narediti, potem naj raje odstopi. Mi se še

nikdar ne bomo zadovoljili in pomirili, dokler ne dobomo večih koncesij, ko je ta, da se sme na pripravnici samo veronauk v slovenščini predavati. Vošnjakova resolucija pravi, naj bo ves poduk v slovenščini, pa tako, da se bodo učenci tudi nemščine naučili; kako je to, da se ima zdaj samo veronauk v maternem jeziku podučevati, vse drugo pa ima nemško ostati, kakor oficijoznik pravi?!

Da pa ne bo nobenih izgovorov zaradi pomanjkanja učnih knjig, obračamo se do slavne slov. Matice in do nje rodoljubnega predsednika, g. dr. Bleiweisa, naj se Matica odbor dogovori z vlado zaradi izdajanja vsih slovenskih učnih knjig in naj rodoljubno delo dovrši s pomočjo vlade na čast in korist slovenskemu narodu. Matica bo vedela vladi tiste strokovnjake imenovati, ki so zmožni, izdelati še manjkajoče učne knjige; sl. ministerstvo nauka naj pa Matici pomore pri izdaji če ne z drugim, vsaj z obljubo, da bodo dotične po Matici izdane knjige tudi odobrene, tako da bo Matica s prodajo teh knjig pozneje kedaj vendar svoje stroške povrnjene dobila.

Upamo, da ta rodoljubna prošnja ne ostane klic upijočega v puščavi!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 28. maja.

„Wiener Zeitung“ razglša cesarski patent, s katerim so sklicani **deželni zbori** za 8. dan rožnika.

Centralisti **gosposke zbornice** so si tedaj vendar dušo ohladili, da so povedali to, kar je njihovim bratom v zbornici poslancev na jeziku ostalo. Sami odstavljeni ministri, kakor Schmerling, Hasner in drugi, ki za časa svojega vladanja niso znali nič modrega izvršiti, povzdignili so svoj glas za nemštvo in centralizem, ter so hoteli Taaffetu poduke dajati. Da bi se Slovanom pravica skazala, to se jim zdi nevarnost za državo! S takimi zastarelimi idejami hočejo duhu časa nasprotovati in slovansko gibanje zadušiti; ko bi ti moške vendar hoteli spoznati, kako malo državniške zmožnosti da imajo v sebi! Nemško-judovsko časnikarstvo je se ve da vse navdušeno za naše „lorde“, ki jih je prej dosti-

glavo polno po vseh prostorih. Zato je pa tudi največ veleučenihi. Težko zaviješ okrog vogla, da bi se ne spodtaknil ob veleučenega. Veleučeni je bitje, ki ga je povsod najti v vseh oblikah. Ni je za-nje slabe letine, ne pokončava jih počasna bolezen. Veleučeni je vsakdo, kdor je dovršil gimnazijo, realko ali pripravnico. Veleučeni so profesorji, učitelji, pravniki, modroslovci, pripravniki, akademiki, novinarji in mnogi drugi še, za katere se ne vé.

Veleučeni postane vsakdo, kdor je kedaj bil nadobuden ali nadepola, nadepolni so pa vsi, ki obiskujejo šole. Kakor je v Zagrebu vsaki peti človek dijak, tedaj se smemo nadjati, da postane v kratkem vsaki peti človek veleučeni.

Potem se pa še govori, da nismo napredni! Veleučenemu nekako slično zveni velečastni, ali med tema dvema naslovoma je velika razlika. Velečastni zamore dobiti rudeč pas in po njem postati prečastni, med tem ko se veleučenemu to ne more prigoditi.

Najnižjo stopnjo od „častnih“ zavzemajo mnogočastni, in to so oni nesrečneži, ktere je Bog obsodil, da so kapljanje.

Nekoliki reji od veleučenihi so poglaviti.

Poglaviti ne prihaja od besede „poglaviti“ t. j. kakor da bi bil nosilec tega naslova ke-

daj dobil po glavi, dasi se tudi to zgodi; poglaviti pomeni važen. Kedar ste n. pr. zvršili pravo in postali auskultant ali praktikant, postali ste važen faktor v stroju deželne vlade in potem tudi poglaviti gospod.

Poglaviti je prva stopnja nad blagorodnim, kar ne pomeni ničesar. Že otroci v zibeli so blagorodni in kedar si dva služabnika dopisujeta, pišeta: blagorodnemu gospodu N. N., služabniku.“

Blagorodnemu največa zapreka je visokorojeni. Toda ne sme se vzeti, da so vsi oni visokorojeni, ki so na vrhu zvonika zagledali luč sveta, kakor n. pr. pustovke, čuki, sove.

Visokorojeni so baroni, grofi, knezi in vsi oni ljudje, kojim se naslov ne more prej kot v pol ure izgovoriti. Visokorojeni so še v zibeli veliko bolji od drugih ljudi in ko se jim kri pušča, jim teče plava.

Pridemo da najnižega naslova. Kadar kdo v Hrvatski hoče koga na adresi ponižati, kadar ga mrzi in prezira, kadar bi ga hotel utopiti v škafu petroleuma, kadar mu želi vešal in kroglje v srcu, tedaj piše: Častitemu gospodu N. N.

Kadar ima kdo koga za tako majčkenega, da ga tako rekoč ne vidi pred saboj, tedaj mu reče: častiti gospod!

Pa res čudno! Po tem bi bil ta naslov samo ironija ali pa — no častitost pač na Hrvatskem še ni tako ponižano svojstvo, da bi se komu s posmehom očitalo.

Med tem je najbolji oni, ki ne sodi človeka po naslovu, marveč po srcu, ali pa oni, ki vsakemu kolikor je mogoče največi naslov, daje, kakor n. pr. Dalmatinci, s katerim je vsak, ki ne nosi opankov, presvitli. Enako nazivajo dunajski natakariji vsakega gosta „Euer Gnaden“, in kadar jim gost še ni izpod dvajsetega leta, tedaj ga imenujejo doktorja, kar tudi ni preslab naslov, ker to je prva potencia od veleučenega.

Zamogli bi naštetii še nekatere naslove, s kojimi so novinarji navajeni častiti se med sabo, in zopet naslove, s katerimi časte svoje politične protivnike, ali teh je toliko, da se moramo ogniti njih naštevanja. Navadni naslov, kterega novinarji pridevajo sebi udanim in zvestim čitateljem, je: mili in dragi čitatelji. Kadar jih pa vabijo, da naj se naročé na list, tedaj jih izjemno imenujejo tudi spoštovane naročnike, pa tudi to je dosti od gospode, ktera govori navadno v višem številu, kakor n. pr. veličanstva in visokosti.

krat zasmehovalo! Vlada bi si lahko pomagala, ko bi hotela tako postopati, ko prejšnje ustavoverne vlade, ter bi poklicala v gosposko zbornico več federalistično in konservativno mislečih mož. Dokler so ustavoverci vladali, bili so skor sami ustavoverni gospodje v to zbornico klicani; le pravično bi bilo, ko bi se vlada zdaj spominjala tudi naše stranke, ter priškrbela si v gosposki zbornici takih mož, ki imajo prave nazore o poklicu mnogojezične Avstrije.

Ščuvanje proti ravnopravnosti jezikov na Českem se še vedno nadaljuje. Zanimivo je to, da se c. kr. uradi ustavljajo ukazom ministerstva, ter pravijo, da bodo delali po starem, ter se nič ne ozirali na voljo vlade gledé českega uradovanja. Kaj bi se zgodilo slovenskim uradnikom, ako bi se enako predrzno na noge postavili! Okrajni sodnik v Hebu je rekel, da je v Hebu le nemščina deželni jezik, ter ni hotel vzeti česke tožbe. Deželna sodnija v Pragi pa je sklenila, nič ozirati se na znani ministerski ukaz. To so lepe reči! Radovedni smo, kdo se bo udal, ali uradniki, ali vlada?

Nemški uradniki se izgovarjajo in tožijo, da ne znajo slovanskega jezika. To so nasledki neumne šolske uredbe, da se slovanski jezik v srednjih šolah tako odriva. Tako ste na pr. na ljubljanski realki francoščina in laščina obligatna predmeta, slovenščina pa ne! Človek bi mislil, da bodo ti ljudje potem na Francoskem ali Laškem kruha iskali; pa temu ni tako, urivajo se v službe med zaničevane Slovane, in ker se slovanskega jezika učiti niso truda vredno spoznali, zahtevajo potem v svoji oholosti, naj se slovansko ljudstvo zavoljo njih nemški uči, in pišejo vse le v nemščini, in kedar se kdo čez to pritoži, vpijejo po svetu, da se nemštvo zatira. Koliko časa bomo v Avstriji še take norce brili?

Besede, ki jih je baron **Žvegelj** kranjskim velikoposestnikom govoril, vzbudile so nevoljo vseh avtonomističnih poslancev. Ako hoče on svojo slavo s tem povzdigniti, da obrekuje druge kranjske poslance, ter jim očita, da niso delali za korist svojih volilcev, to ni plemenito, to ni „baronsko.“

Mnogo pozornosti zbuja v političnih krogih nameravano **potovanje cesarja** v dežele češke krone. Cesar bo obiskal v kratkem Moravsko in Češko, in sicer se bo mudil v več mestih. Povsodi mu pripravljajo slovesen sprejem, zlasti pa v Pragi. Kak političen pomen ima to potovanje, zamore se zdaj samo ugibati. Nekteri govore celó, da se bo dal v Pragi kronati za češkega kralja. Mislimo, da stvari tako daleč še niso dozorele; mogoče je prej, da hoče svetli vladar s svojo navzočnostjo pomiriti duhove, ki so razburjeni po narodnem prepirju. Glede vdanosti do cesarja so Nemci in Čehi enih misli, morda ta vez kaj pripomore k spravi, ki se je do zdaj zabranjevala le po umetni agitaciji one stranke, ki ne more pozabiti, da je enkrat vse vladala, sedaj pa ob vso veljavo prišla.

Vnanje države.

Te dni je pričela **srbska** skupščina svoje zborovanje v Kragujevcu. Za pretresanje pogodbe z Avstrijo volil se je poseben odsek.

Na **Francoskem** so začeli socijalistom bolj trdo na noge stopati. Vse inozemce, ki se vdeležujejo socijalističnih shodov, hočejo iz dežele pregnati, med njimi je mnogo Nemcev.

Angleški poročnik Göschen je na svojem potu v Carigrad mudil se tudi na Dunaji, pa to mesto bojda nezadovoljen zapustil. Baron Haymerle, naš minister zunajnih zadev,

hodi bojda za Andrassyevem sledom in se ne mara vdeležiti nobene akcije, ki bi bila proti Turčiji obrnena. Nam Slovanom taka politika nikakor ni všeč, ker želimo iskreno, da bi se vsi balkanski narodi prej ko mogoče otrsli turškega jarma.

Pravijo, da je vojska med **Rusijo** in **Kitajem** še zmirom mogoča, in da bo v tem slučaju general Tottleben imenovan za glavnega poveljnika.

Bismark ima mnogo opraviti s svojim državnim zborom, posebno katoliška stranka mu dela mnogo preglavice. Najnovejšo ponudbo njegovo, da bi postave zoper katoliško cerkev v veljavi ostale, pa da bi se vladi pravica dala omeščati njih ojstrost po svoji volji, so sv. oče zavrgli, ker pnuša ta ponudba v principu še zmirom državi in vladi celo oblast v zadevah, ki spadajo v področje cerkve.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 26. maja. Oni Vesteneck, ki ima preganjanje slovenskega življa za nekakov sport, kakor lov na zajce, ta slaboglasni mož dal se je tedaj z 49 glasovi zopet v deželni zbor voliti. Najbrže, ker je „nemštvo v nevarnosti“, moral je ta slavni vitez na bojišče stopiti. Sedaj sicer ne bo mogel več v porazumljeni za vlado kar „brevi manu“ postav kovati, kakoršna je bila njegova famozna šolska postava, pa kot c. kr. okrajni glavar mora vendar povsod zraven biti, kjer gre oponirati vladi. Sicer bi bila tudi velika krivica, ko bi Vesteneck ne sedel v tem deželnem zboru, ki je v veliki meri njegovo delo, le njemu imajo namreč nemškutarji zahvalo dajati, da so v večini. Kdor se spominja kako je Vesteneck vodil volitve kupčijske zbornice, priznal bo pač, da je Vesteneck vreden sedanjega deželnega zbora, in ta je zopet vreden Vestenecka, zato naj le sedi v tem zboru, saj pravi prislovica „similis similibus gaudet“ ali pa „gliha vkup štrih.“ Pustimo Vestenecka in oglejmo si družega poštenjaka njegove vrste.

Tak je baron Schwegel, recte Žvegelj. Ta mož je prišel v Ljubljano Vestenecka volit, in pri tej priliki je tudi svoje volilce ogovoril, ter hvalil ustavoverno stranko, smrtno sovražnico našega naroda. On je rekel, da ustavoverna stranka ni nemško-liberalna, ampak sploh državna stranka. Gospod baron iz kmečkega pokolenja naj bi bil raje svojo modrost za se prihranil; nas ne bo na limance vjel, ker mi ustavoverce predobro poznamo. Kar je gospod baron Žvegelj povedal o kosmopolizmu in patriotizmu ustavoverne stranke, to smo že stokrat v veliko lepših oblikah slišali in čitali; to ni nič novega, saj nam Dežman isto laž že dvajset let na uho trobi. Mi dobro vemo, da ustavoverci niso nič drugega, ko nemško-liberalci čiste krvi, vsa njih dejanja nam to pričajo, in kjer dejanja govoré, tam naj fraze omolknejo. Če gospod baron iz slovenske rodovine in nemškega prepričanja, če ta naš najnovejši renegat ne verjame, da so ustavoverci le nemško-liberalci in da nimajo občutka za splošno državno korist, potem ga moramo le milovati. Ustavoverci so le tako dolgo za državo vneti, dokler imajo vso vladno moč v rokah, kakor se jim ta vzame, kričé hitro na pomoč, in govoré o svinčenih podplatih, ki jih bodo k Prusiji potegnili!

Nam tedaj ni treba nobenega peska v oči metati, smo že preveč skušeni. Če je kmečki sin Žvegelj imel toliko sreče, da je baron postal, naj ne misli, da nam bo s tem imponiral. Če postane prav grof ali knez, naj mu bode,

pa našega prepričanja nam ne bo jemal; mi ga bomo smatrali le kot nov izgled, da človek v sreči rad na svoj dom pozabi, in ravno naslov barona mu je menda tako v glavo zlezel, da se že sramuje svojih rojakov. To pa ni sramota za slovenski narod, ampak za gospoda barona. Narod ga bo smatral za odpadek, za posušeno vejo, ktero je najbolje prej ko mogoče odrezati od debla, da drugih, zdravih vej v rasti ne ovira!

Gorenjska stran je rodila veliko slavnih mož slovenskih, kakor Preširna, Vodnika, Bleiweisa, Kopitarja, Cojza, Tomana in mnogo mnogo drugih, ki so nevenljivo slavo dosegli, akoravno niso bili v baronovski stan povzdignjeni. Gospod „Schwegel“ pa si bo s takim obnašanjem slab spomin zapustil. On se ve da špekulira na to, da bodo ustavoverci zopet na krmilo prišli, pa to upanje ga utegne varati!

Iz Ljubljane. (O letopisu slov. Matice.) Ker smo že druge knjige slov. Matice v razgovor vzeli, naj sledi tu še nekaj besedi o letopisu. Da obsega letopis različno tvarino, vidi se nam dobro, ker tako se lože vstreže raznim željam. Med priobčenimi spisi zdi se nam najbolj važen in zanimiv Hubadov „običaji slovanski“, ker tu nas pelje pisatelj v zgodovino staroslovansko ter nam razkrije marsikaj, kar nam je bilo do zdaj temno ali neznano.

Radičev zgodovinski spis „slovenščina v besedi in pismu“ nam dokazuje, da je bila slovenščina tudi v srednjem veku, za časa najhujšega pritiska nemškega vendar le kolikor toliko v veljavi, da se nikdar ni dala popolnem ignorirati. Zgodovinski spominki Krškega mesta bodo gotovo zanimali dolensko stran. Pové nam letopis tudi, koliko težav je trebalo ranjkemu rodoljubu g. Petru Kozlerju prestajati, prej da je prvi slovenski zemljevid na svetlo spravil.

Zaslужeni g. prof. Erjavec se nadalje trudi pomnožiti slovenski besednjak s tem, da nabira med narodom besedi, ki do zdaj še niso bile znane v pismenem jeziku. To je hvalovredno početje. Ko bi le tako osamljeno ne ostalo. Tako delo bi trebalo sistematično in z združenimi močmi dovršiti. Slišali smo, da Matica nabira krajevna imena po Slovenskem. Tudi to bi bilo potrebno, pa kako daleč je delo že dozorelo, nam ni znano. Ravno tako se je govorilo, da bo Matica nabirala narodno blago, tako pesmi, pripovedke, prislovice itd. Kaj bi zamogla Matica bolj hvalevrednega pričeti?! Pa za tako delo je treba veliko navdušenih in marljivih sodelavcev, sicer ostane vedno le nepopolno. — Navratilova pisma o Bosni nam povedó mnogo novega iz te dežele. — Interesanten je tudi Steklasov spis Przevalskega potovanja k Lob-Noru. — Prof. Vodusek nam pripoveduje, kako se je naš rojak Popovič z velikim talentom in marljivostjo trudil za vednost in nemško literaturo. V našem času bil bi Popovič slaven slovenski pisatelj. — „Bibliografija slovenska“ koncem letopisa nam našteva gibanje slovenske literature leta 1879. Taki statistični zaznamki so vsakako koristni in potrebni. V poznih časih, ko bo marsiktera knjiga na videz popolnem zginila, našli jo bodo literarni zgodovinarji v bibliografiji zaznamovano, ter jo bodo potem po bibliotekah poiskali.

V obče se mora reči, da letopis vstreza, in da donaša marsikaj bistvenega in podučnega. Preostra kritika matičnega delovanja, kakor je od neke strani v navadi, tedaj nikakor ni opravičena. Kritikovati je lahko, postavi pa njega samega k delu, videl bo, da ni tako lahka

stvar, vsem vstreči, in vedno kaj novega, kaj zanimivega iz rokava stresti.

Ko bi naše želje kaj veljale, nasvetovali bi mi slovenski Matici sledeče: Za bližnjo bodočnost mora v prvi vrsti skrbeti za slovenske šolske knjige, da nam nasprotniki ne bodo očitali, da jih nemamo in nam iz tega uzroka odrekli ravnopravnost. Kedar bo pa to gotovo, naj se Matica loti bolj praktičnih in bolj potrebnih spisov. Namesto čisto nerazumljivih Koseskijevih pesmi naj bi Matica raje sestavila slovensko terminologijo za rokodelce, ker vsem našim rokodelcem rabijo samo nemški termini za njih dela in za njih orodje; če so prav narodni, ne vedó slovenskih izrazov za svoje reči, in velikanska težava je, predstavljati kako strokovnjaško delo za naše tesarje, zidarje, mizarje, ključarje itd., ker nam v slovenščini premnogih izrazov manjka, ali če jih imamo, so rokodelcem večinoma neznani. — Če imamo enkrat terminologijo, potem bo treba izdajati podučne strokovnjaške knjige, da ne bodo naši rokodelci na nemško literaturo navezani. Ravno tako nemamo trgovinske terminologije, in prav zato tudi trgovci ne morejo začeti s slovenskim dopisovanjem. Trgovske strokovnjaške knjige nemamo nobene. Vidi se tedaj, da ima Matica še dosti dela, ako bo hotela svoj poklic umeti, in da jej ne bo nikoli treba tiskati tako pustih in brezkoristnih knjig, kakor je bilo „potovanje okoli sveta“, „Dantejevo paklo“, „olikani Slovenec“ in še več takih. Če hoče Matica šolske knjige izdati, in to je najprej potrebno, če hoče narodno blago nabirati, in to se mora zgoditi, dokler se popolnem ne zgubi, potem jej itak ne ostane dosti moči več za strokovnjaške knjige, in brez teh ne moremo dolgo več biti, ako hočemo, da se naš obrtniški stan razvije v narodnem duhu, kakor na Českem.

Domače novice.

V Ljubljani, 29. maja.

(Deželni zbori) se bodo, kakor naznanja „Wien. Ztg.“, pričeli v torek 8. junija. Zbora kranjskega obravnave menda ne bodo nič kaj mikavne, ker do take zbornice, kakor je po večini zdaj, narodna stranka nima nič kaj veselja.

(Veliki posestniki,) kar je namreč nemškutarskih, so 25. t. m. na mesto vit. Langerja za dež. poslanca volili znanega Vestebecka. Zakaj se je mož lansko leto odpovedal, letos pa se dal zopet voliti, in zakaj so naši veliki posestniki volili ravno njega, to nam je uganjka. Narodni veliki posestniki se volitve niso nič vdeležili in tudi nobenega kandidata postavili; zato so nemčurji razglasili, da je volitev bila enoglasna.

(Gosp. dež. predsednik Winkler) je obiskal te dni tukajšnjo c. kr. učiteljsko vadnico, in se je tu lahko iz lastnega vida prepričal, kako malo se ozira na slovenščino. Znani Linhart hoče le nemšk poduk slovenske mladine in bojda pravi: „Das Kind muss deutsch antworten“. Če so gospodje pri navzočnosti gosp. predsednika njemu na ljubo nekoliko slovenščine lomili, ne vemo, pa to nam je znano iz dobrega vira, da je poduk v obče le nemšk, ne pa slovensk, kakor je bojda vodstvo vadnice izjavilo.

(Procesija sv. rešn. Telesa) se je v Ljubljani pri lepem vremenu in mnogobrojni udeležbi naroda redno vršila. Videli smo tudi g. deželnega predsednika.

(Župani ljubljanskega okraja) so sklenili

pokloniti se gosp. deželnemu predsedniku Winklerju in zahvaliti se mu za preprijazno slovensko njegovo okrožnico do vseh občinskih glavarjev. Prav tako! Gosp. predsednik je že od nekdanj velik prijatelj kmetiškim županom.

(Shod delavcev). Ljubljanski delavci mislijo napraviti v čitalnici shod, kjer bodo protestirali zoper to, da imajo jetniki na gradu dosti dela, poštene delavci pa morajo brez dela postopati. Mi smo s tem zadovoljni; če že mislijo jetnikom kako delo dati, naj jih pusté ljubljansko močvirje kopati in sušiti, kjer vbo-gim z davki preobloženim rokodelcem ne bodo konkurence delali.

(Zasežen) je bil v četrtek „Slov. Narod“ — zakaj, nam ni znano.

(„Petelinov Janez“.) Ta povest, ki je bila v podlistku „Slov.“ pribečana, je po želji mnogih bralcev in naročnikov prišla na svetlo zdaj v posebni knjižici 160 strani debeli. Čeravno je toraj obširna, je cena njena nizka; mehko vezana knjiga velja namreč 40 kr. (po pošti 5 kr. več). Dobiti jo je pri g. Jakob Aléš v cu v Ljubljani. Ker se ni veliko iztisev tiskalo, naj se oni, ki jo želé dobiti, naglo oglasijo z naročilom. Knjiga bode gotovo podučna vzlasti za kmetiško ljudstvo, hratkčasna pa tudi za izobražene, ker je povest prepletena s političnimi opazkami in pisana prav po domače, kakor ve vsak, kdor jo je bral v „Slovenecu“. Dobivala se bo od 1. junija naprej, ko bo vsa vezana.

(Prof. J. Marn), kateri v „Učit. Tov.“ od novega leta že spisuje slovstveno delovanje J. Kopitarjevo, prosi nas naznaniti, da je od g. župnika Vodiškega dobil izpisek iz ondotnih krstnih bukev, v katerih je polatinski razločno vpisano, da je Kopitar Jernej l. 1780 meseca avgusta dne 21. zjutraj o petih bil rojen in tisti dan krščen; oče bil mu je Jakob Kopitar, mati Marija Resman itd. in da je po tem takem napačno v spomeniku na grobu in v „Selbstbiographi“, češ, da je bil rojen 23. avg. in naslednji dan krščen na ime apostola Jerneja itd. — To naj se torej resnici na ljubav popravi!

(Pod Turnom) so ravnokar postavili pred gradom na lepem kraju podobo grofa Radeckya, ki je bila do zdaj na rotovžu spravljena. Podoba je prav lepa, in kaže slavnega junaka stoječega. Zdaj imamo toraj dva spominka Radeckyevega, tega in onega v „zvezdi“. To je pač lepó, ali vendar bi radi videli kje že enkrat tudi Vodnikov spominek.

Razne reči.

— Tiskarsk popravek. V zadnjem „Slov.“ smo naznanili, da je stolni gosp. prošt v Gorici umrl; ime njegovo je baron Codelli (ne pa Coronini), kar bodi tu popravi.

— Jugoslavjanski Stenograf, k je letos jel izhajati v Sofiji na Bolgarskem, je došel — kakor za prva dva meseca — tudi za marec in april na svetlo, ter donaša spiske o bodočnosti stenografije v Bolgariji, poduk njej odmenjen; odlomak iz potopisa od Triglava do Balkana, nekatere dopise in novice, vzlasti veselo o prvem društvu Gabelsberger-skih stenografov v Pragi, o katerem naj povemo, da biva že 20. leto, je mnogo storilo že v slovanski (česki, poljski stenografiji — in) da si je pridobilo vrlih pomočnikov in podpornikov in da bi le želeli bilo, naj se na jugu vstanovi enako društvo za Jugoslovane: Bolgare, Slovence, Hrvate in Srbe. Vredovatelj in poglavitni voditelj temu časopisu je Slovenec g. Ant. Bezenšek.

— Dunajski pevci, ki so šli v Bruselj pozdravit princesinjo Štefanijo, nevesto našega cesarjeviča Rudolfa, bili so na celi poti prijazno in slovesno sprejeti. Posebno lep pa je bil bojda sprejem v Bruselju.

— „Obzor“, hrvatski politični dnevnik v Zagrebu, o katerem so pa nekteri poredni Slovenci mislili, da bi v isti obliki izhajal lahko v Turinu, Londonu ali Berlinu, je zadnji čas jel se vendar nekoliko bolj ozirati na sosede svoje Slovence, in v predzadnjih brojih je v podlistku prinesel jako iskren popis shoda med Hrvati iz Karlovca in Slovenci v Ljubljani; v br. 119 god. X. pa ima celo ponatisnjen ves naš sostavek: „Uzajemnost Hrvata i Slovenca“, kar nas tim bolj veseli, ker nam je ugodno hladilo za konfiskacijo našega lista „Slovenca“, v katerem je še marsikaj bilo o bratih Hrvatih! Nazdravje!

Tržne cene v Novem mestu.

Pšenica hektoliter 10 gl. 25 kr., ječmen 5 gl. 21 kr. oves 3 gl. 25 kr., ajda 5 gl. 53 kr., proso 5 gl. 53 kr., koruza 5 gl. 86 kr., krompir 100 kil 3 gl., maslo 96 kr., mast 80 kr. špeh frišen 60 kr., povojen 80 kr., jajce 1 kr., mleko 8 kr., meso goveje 52 kr., telečje 60 kr., svinjsko 56 kr., piška 30 kr., golob 20 kr.

Eksekutivne dražbe.

2. rožnika. Janez Vidrih (1) iz Cirknice (2096), Jakob Rupnik (1) iz Cerkovske vasi (1678), Janez Martinčič (1) iz Cirknice (1725), Jernej Srebernjak (1) iz Cirknice (1640), Matej Znidaršič (1) iz Begunj (300), Marija Logar (1) iz Gorenje vasi (5515), Janez Rožanec (1) iz Topola (2101), — vsi v Logatcu.

4. rožnika. Anton Mršnik (3) iz Smerja (2350) v Bistrici; Jože Fatur (3) iz Zagorja (1226) v Bistrici; Peter Glušič (1) iz Žirovš (200) v Brdu; Anton Križaj (1) iz Matenje vasi (4440) v Postojni; Marijana Petaver (1) iz Dola (800) v Brdu; Šimen Tomšič (1) iz Knežaka (2650) v Bistrici; Janez Pavlišič (1) iz Kozice (357) v Metliki; Jernej Kotnik (1) iz Bača (1150) v Bistrici; Andrej Dovgan (1) iz Šambij (2100) v Bistrici.

5. rožnika. Andrej Premrl (1) iz Šmihela (2043) v Senožečah; Matej Oblak (1) iz Št. Jošta (440) na Vrhniki; Dom. Majeron (3) iz Sabočevega (1100) na Vrhniki; Mohor Jelovčan (1) iz Bukovega vrha (3080) v Loki; Štefan Knaves (3) iz Gore (3105) v Ribnici; Janez Skrbec (3) v Ribnici (150); Jakob Arko (1) v Ribnici; (5886); Miha Studen (1) iz Očadovelj (1050) v Kranji; Leopold Mazi (1) v Brdu; Andrej Drmastja (2) iz Ježice (4284) v Ljubljani; Jože Civha (2) iz notranje Gorice (5014) v Ljubljani; Janez Klopčar iz Tomačevega (35) v Ljubljani; Valant Jesih (1) iz Iga (430) v Ljubljani; Janez Brezovar (1) iz Brezja (1166) v Ljubljani.

Naznanilo

Sprejme se fant z dobrimi spričevali, kateri je četrti ali vsaj tretji razred normalke dovršil, v prodajalnico z mešanim blagom na slovenskem Štajarskem.

Več pove iz prijaznosti opravišтво „Slovenca.“ (2)

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vlite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(16) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.